

Bồi dưỡng năng lực phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội cho giáo viên tiểu học ngoài công lập trong bối cảnh hiện nay

Nguyễn Thị Hương*

*Phenikaa School

Received: 15/9/2023 Accepted: 22/9/2023 Published: 10/10/2023

Abstract: The ability to develop the relationship between school, family and society is one of the important professional competencies that need to be fostered for primary school teachers, especially non-public primary school teachers. Components of capacity building to develop relationships between family, school and society for non-public primary school teachers identified by research include: training objectives, training content, and methods fostering, forms of training organization and results of capacity building for developing relationships between schools, families and society for non-public primary school teachers in the current context. The quality of fostering activities is affected by the quality of implementation of the capacity building components to develop the relationship between schools, families and society that need to be fostered for non-public primary school teachers in the current context. now.

Keywords: Primary school teacher; teacher training; capacity building for teachers

1. Đặt vấn đề

Chương trình giáo dục phổ thông mới có đi vào cuộc sống một cách hiệu quả nhất hay không phụ thuộc rất lớn vào năng lực của đội ngũ nhà giáo – những người được xem là linh hồn của ngành giáo dục. Điều này đặt ra một yêu cầu mới, thách thức mới đối với công tác phát triển năng lực giáo viên nói chung và năng lực hợp tác của giáo viên phổ thông với cha mẹ học sinh trong hoạt động dạy học và giáo dục nói riêng. Trước tình hình đó, vấn đề bồi dưỡng năng lực cho giáo viên tiểu học trong bối cảnh hiện nay là vấn đề được các cấp quản lý giáo dục, các trường tiểu học quan tâm, trong đó có các trường tiểu học ngoài công lập.

Năng lực phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội của giáo viên là một trong những năng lực nghề nghiệp quan trọng của giáo viên phổ thông đã được xác định trong chuẩn nghề nghiệp giáo viên cơ sở giáo dục phổ thông (Thông tư số 20/2018/TT-BGDĐT ngày 22 tháng 8 năm 2018). Thực tiễn tại các trường tiểu học ngoài công lập trên địa bàn quận Cầu Giấy cho thấy: Công tác phối hợp giữa nhà trường và gia đình học sinh phổ thông trong hoạt động dạy học và giáo dục chưa thực sự mang lại kết quả cao do những hạn chế về năng lực hợp tác của giáo viên với cha mẹ học sinh. Hoạt động bồi dưỡng năng lực phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội cho giáo viên các trường tiểu học ngoài công lập tuy đã có những đổi mới tích

cực nhưng vẫn chưa chú trọng đúng mức đến hoạt động bồi dưỡng năng lực phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội cho giáo viên, chưa có khung năng lực phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội, cũng như thiếu cơ sở khoa học để tổ chức bồi dưỡng năng lực phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1 Khái niệm Bồi dưỡng năng lực phát triển mối quan hệ giữa gia đình, nhà trường và xã hội cho giáo viên

Bồi dưỡng năng lực là hoạt động nhằm cập nhật, nâng cao kiến thức và năng lực thực hiện các nhiệm vụ chuyên môn của người lao động trong ngành, nghề nào đó, nhằm đáp ứng yêu cầu của chuẩn nghề nghiệp, để chất lượng thực hiện nhiệm vụ của họ đáp ứng tốt hơn yêu cầu của vị trí công tác trong tình hình thực tế.

Bồi dưỡng năng lực phát triển mối quan hệ giữa gia đình, nhà trường và xã hội cho giáo viên chính là hoạt động cập nhật, nâng cao kiến thức và năng lực thực hiện hoạt động xây dựng, duy trì và phát triển mối quan hệ giữa gia đình, nhà trường và xã hội cho giáo viên nhằm đáp ứng tốt yêu cầu của nhà trường, của ngành và của xã hội trong bối cảnh hiện nay.

Bồi dưỡng năng lực phát triển mối quan hệ giữa gia đình, nhà trường và xã hội cho giáo viên tiểu học là các hoạt động nhằm tạo điều kiện cho giáo viên tiểu học được mở rộng vốn hiểu biết, kỹ năng phát

triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội, cùng hệ thống thái độ cần thiết đối với hoạt động phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội, một cách có hệ thống để thực hiện một cách có hiệu quả các mục tiêu và nhiệm vụ giáo dục, dạy học và hỗ trợ học sinh.

2.2. Hoạt động bồi dưỡng năng lực phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội cần bổ dưỡng cho giáo viên tiểu học ngoài công lập trong bối cảnh hiện nay

* Nội dung bồi dưỡng năng lực phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội cho giáo viên tiểu học ngoài công lập trong bối cảnh hiện nay

Căn cứ vào đặc điểm yêu cầu của nghề dạy học, các phẩm chất và năng lực của người giáo viên, các chuẩn nghề nghiệp giáo viên, các yêu cầu về phẩm chất và năng lực của giáo viên, có thể xác định các nội dung bồi dưỡng năng lực phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội cần bổ dưỡng cho giáo viên tiểu học ngoài công lập trong bối cảnh hiện nay bao gồm: Kiến thức về phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội (tạo dựng mối quan hệ hợp tác với cha mẹ hoặc người giám hộ của học sinh và các bên liên quan; phối hợp giữa nhà trường, gia đình, xã hội để thực hiện hoạt động dạy học cho học sinh; phối hợp giữa nhà trường, gia đình, xã hội để thực hiện giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh); kỹ năng phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội; thái độ phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội.

* Phương pháp bồi dưỡng năng lực phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội cho giáo viên tiểu học ngoài công lập trong bối cảnh hiện nay

Bồi dưỡng năng lực phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội cho giáo viên tiểu học ngoài công lập trong bối cảnh hiện nay được triển khai thực hiện với các phương pháp như:

Phương pháp làm việc nhóm: Tạo ra môi trường học tập theo nhóm để giáo viên chia sẻ kiến thức kinh nghiệm về năng lực phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội.

Phương pháp thuyết trình: Cung cấp kiến thức chuyên đề, phân tích, giải thích, lý giải về kiến thức mới những vấn đề thuộc chuyên môn các lĩnh vực khác nhau.

Phương pháp thực hành: Cho giáo viên trực tiếp thực hành xử lý tình huống, tự tổ chức các hoạt động, trên cơ sở đó phân tích rút ra kinh nghiệm để tổ chức hoạt động hiệu quả.

Phương pháp cùng tham gia: Có sự tác động luân phiên và tương hỗ giữa người chủ thể bồi dưỡng và

giáo viên tham gia bồi dưỡng, chủ thể bồi dưỡng đóng vai trò là người điều hành, dẫn dắt, định hướng, nêu vấn đề; giáo viên tham gia bồi dưỡng là người thảo luận, thực hành, rút ra những kinh nghiệm, kiến thức cho bản thân (đôi thoại, thảo luận nhóm, hỏi đáp, trò chơi...).

Phương pháp xử lý tình huống: Chủ thể bồi dưỡng thiết các tình huống để cho giáo viên tham gia bồi dưỡng, giúp giáo viên trải nghiệm.

Ngoài ra, trong bồi dưỡng năng lực phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội cho giáo viên còn sử dụng các phương pháp khác như: Phương pháp dự án; Phương pháp tự học, tự nghiên cứu.

* Hình thức tổ chức bồi dưỡng năng lực phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội cho giáo viên tiểu học ngoài công lập trong bối cảnh hiện nay

Bồi dưỡng năng lực phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội cho giáo viên tiểu học ngoài công lập trong bối cảnh hiện nay được thực hiện với nhiều hình thức, trong đó có thể kể đến một số hình thức tổ chức giáo dục sau:

Bồi dưỡng trực tuyến: Đây là hình thức tuy không mới nhưng thời gian gần đây mới được áp dụng thường xuyên. Bồi dưỡng năng lực phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội cho giáo viên tiểu học ngoài công lập theo hình thức này đang trở nên phổ biến vì sự tiện ích và tính linh hoạt cao với sự hỗ trợ của các phương tiện kỹ thuật thông dụng và hiện đại. Tuy nhiên, hình thức này chưa phát huy được tối đa hiệu quả tập huấn, bồi dưỡng vì GV tham gia dễ bị phân tán, dẫn đến kết quả bồi dưỡng ít được như mong đợi. Vì vậy, để hình thức này được hiệu quả thì phải phát huy ý thức tự học, tự nghiên cứu, chủ động tìm tòi, trao đổi của GV

Bồi dưỡng tập trung, trực tiếp: Đây là hình thức tổ chức thông qua các khoá tập huấn, bồi dưỡng năng lực phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội cho giáo viên tiểu học ngoài công lập trong bối cảnh hiện nay theo đợt do các cấp quản lý giáo dục triệu tập giáo viên tiểu học ở nhiều đơn vị khác nhau. Hình thức này thường được tổ chức thực hiện dưới sự hướng dẫn, chỉ đạo của Bộ, Sở, Phòng Giáo dục và Đào tạo.

Tự bồi dưỡng: Đây là hình thức bồi dưỡng thường xuyên nhất, hiệu quả nhất. Bồi dưỡng GV khác với việc dạy học cho HS, những tri thức, kỹ năng, thái độ có được hình thành thông qua hoạt động bồi dưỡng hay không phụ thuộc vào ý thức của GV. Do đó, bản thân mỗi GV phải hình thành được yếu tố nội lực

này, chủ động trau dồi kiến thức, tìm hiểu những vấn đề mới phục vụ cho hoạt động phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội. Khi đó, với sự định hướng của chủ thể bồi dưỡng, sự tác động của chủ thể quản lý, năng lực tự học, tự bồi dưỡng của GV sẽ được phát huy tối đa, biến những tri thức mới thành kỹ năng phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội thành thạo.

Ngoài các hình thức trên, bồi dưỡng năng lực phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội cho giáo viên tiểu học ngoài công lập trong bối cảnh hiện nay còn sử dụng các hình thức bồi dưỡng khác như: Kết hợp bồi dưỡng trực tuyến và trực tiếp; bồi dưỡng thông qua hội nghị, hội thảo, xêmina; bồi dưỡng thông qua nghiên cứu khoa học sự phạm ứng dụng.

* Kết quả bồi dưỡng năng lực phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội cần bồi dưỡng cho giáo viên tiểu học ngoài công lập trong bối cảnh hiện nay

Kết quả bồi dưỡng năng lực phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội cho giáo viên tiểu học ngoài công lập trong bối cảnh hiện nay thể hiện mức độ phát triển hệ thống kiến thức, kỹ năng, thái độ có liên quan đến hoạt động phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội sau quá trình GV tham gia bồi dưỡng. Để thu được kết quả bồi dưỡng năng lực phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội cho giáo viên tiểu học ngoài công lập trong bối cảnh hiện nay cần thực hiện hiệu quả hoạt động kiểm tra, đánh giá kết quả bồi dưỡng.

Kiểm tra, đánh giá là một trong những thành tố quan trọng của quá trình bồi dưỡng năng lực phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội cho giáo viên tiểu học ngoài công lập trong bối cảnh hiện nay. Qua kiểm tra, đánh giá, chủ thể bồi dưỡng biết được kết quả tham gia bồi dưỡng của giáo viên, những điểm yếu, điểm mạnh trong quá trình bồi dưỡng. Hình thức đánh giá có thể thực hiện theo “tiến trình” và “tổng kết”. Đánh giá “tiến trình” tức là đánh giá cả quá trình bồi dưỡng, đánh giá thường xuyên, liên tục diễn ra trong quá trình bồi dưỡng. Cách đánh giá này nhận được sự phản hồi kịp thời, từ đó chỉ ra được những trở ngại để điều chỉnh và cải tiến hoạt động bồi dưỡng. Đánh giá “tổng kết” là đánh giá kết quả bồi dưỡng, chứng tỏ được hiệu quả của khóa học, rút ra những kinh nghiệm để đề ra được mục tiêu cho những đợt bồi dưỡng tiếp theo.

Các phương pháp đánh giá được sử dụng: quan sát, vấn đáp, kiểm tra viết, viết thu hoạch, báo cáo

chuyên đề, trắc nghiệm khách quan, đánh giá theo chuẩn, đánh giá theo tiêu chí, đánh giá qua dự giờ... Việc lựa chọn phương pháp đánh giá phụ thuộc vào nội dung và đối tượng cũng như thời điểm bồi dưỡng. Mỗi hình thức và phương pháp đánh giá có thể mạnh khác nhau. Vì vậy, để thực hiện tốt đánh giá trong bồi dưỡng cần kết hợp các hình thức và phương pháp đánh giá một cách hợp lý nhất.

Từ kết quả kiểm tra, đánh giá, chủ thể bồi dưỡng thống kê, phân tích số liệu liên quan với mục tiêu bồi dưỡng đã đề ra. Trên cơ sở các tiêu chuẩn, tiêu chí cần đạt và kết quả bồi dưỡng xác định được những kiến thức, kỹ năng, thái độ liên quan đến hoạt động phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội mà giáo viên đã đạt được, chưa đạt được sau khóa bồi dưỡng. Việc đánh giá kết quả so với mục tiêu cho biết rõ hơn về chất lượng của khóa bồi dưỡng, trình độ chuyên môn nghiệp vụ của giáo viên, tính khả thi của mục tiêu và làm căn cứ để điều chỉnh mục tiêu cho những khóa bồi dưỡng năng lực phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội cho giáo viên tiểu học ngoài công lập ở giai đoạn tiếp theo.

3. Kết luận

Kết quả nghiên cứu đã khẳng định hoạt động bồi dưỡng năng lực phát triển mối quan hệ giữa gia đình, nhà trường và xã hội cho giáo viên tiểu học NCL trong bối cảnh hiện nay là quá trình diễn ra lâu dài, chịu ảnh hưởng của nhiều yếu tố, do đó, để hoạt động bồi dưỡng có thể diễn ra thuận lợi, thường xuyên và ngày càng đạt được kết quả tốt, chủ thể bồi dưỡng cần xác định và triển khai thực hiện đồng bộ, hiệu quả các thành tố cấu trúc của hoạt động này từ mục tiêu, đến nội dung, phương pháp, hình thức và kiểm tra, đánh giá kết quả bồi dưỡng năng lực phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội cho GV tiểu học ngoài công lập trong bối cảnh hiện nay.

Tài liệu tham khảo

1. Phạm Thị Kim Anh, “*Vấn đề bồi dưỡng giáo viên phổ thông hiện nay - Thực trạng và giải pháp*”, Tạp chí giáo dục & xã hội tháng 10/2013.

2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2011), *Thông tư số 12/2011/TT-BGDĐT ngày 28 tháng 03 năm 2011 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành Điều lệ trường TH, trường trung học phổ thông và trường phổ thông có nhiều cấp học*, Hà Nội.

3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Thông tư ban hành quy định chuẩn nghề nghiệp giáo viên cơ sở giáo dục phổ thông, số 20/2018/TT-BGDĐT ngày 22 tháng 8 năm 2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo*.